

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. VI. An Infidelibus competat Dominum in Fideles, Eove privari
possint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

An Barbari sint subjugandi, & an inde Romani laudabiles.

Civitas cap. 12. & 17. laudat Romanos, quod barbaras nationes subjugarint. Nam natura barbaros non constituit servos, sed ad vivendum aptos. Quod si aliqua natio tam barbara reperiretur, quæ gubernationis esset incapax, subjugari ad summum posset titulo defensionis naturæ humanæ, non religionis. Nec Romani laudantur, quod barbaros eis non obstrictos subjugarint, sed quod subjugatos bonis moribus instrui curaverint.

60. Injuriam Deo factam per hujusmodi infideles cur nequeant ulcisci extranei.

Non obstat V. Quod Principes possint impedire & ulcisci injuriam factam innocenti, adeoque etiam factam Deo per peccatum. Nam si id rectè sequeretur, idem inferri posset de quibusvis peccatis, etsi non contrariis legi naturæ. Deinde juxta *Cominck d. 18. num. 201.* solum possunt impedire injuriam innocentis ex tacita vel expressa illius concessione; Deus autem nec expressè nec implicite commisit Principibus impedire aut ulcisci injurias sibi ab extranea republica illatas. Et quidquid sit de præfata regula sic limitata, saltem prædicta non licent privatis seu non superioribus injuriam inferentium, quando majora damna publica inde sequerentur; prout in casu fieret. Quidquid sit, an omnia peccata mortalia contineant injuriam propriè dictam contra Deum. Quod si urgeatur, hinc sequi gravissima quorundam crimina non posse debite puniri, respondeo si subditi deviant, puniendos esse à propriis Principibus. Qui si id non præsent, per accidens est, & punitio Deo relinquenda, uti & ipsorum supremorum Principum infidelium à lege naturæ deviantium.

61. Quid quæve ratione possint Principes Christiani agere contra Infideles non subditos.

Nihilominus ex communi sententia possunt infideles Christianis non subditi à Principibus Christianis etiam armis impediri à peccatis, quæ sunt innocentibus nociva, aut Religioni injuriosa: hoc enim non tam est jurisdictionis exercitium, quam fides & innocentium defensio. Unde potest contra illos procedi, si contra Religionem blasphement, conversionem subditorum violentè impediant, adultos innocentes aut parvulos tamquam victimas idolis offerant. Idque etiam si innocentes auxilium expressè non petant; cum saltem præsumantur velle tutelam ab iis, qui opem ferre possint. Immo id verum est, etsi occidendi in necem consentiant, juxta *Suarez, Lugo & alios contra Cominck*: tum quia nullus habet dominium in vitam, adeoque consensus perinde se habet, ac si non esset: tum quia tales reputari possunt tamquam amentes, quos etiam nolentes licet defendere: tum quia volentem se interficere possumus ligare, adeoque & impedire occisionem in præsentis casu. Cessante tamen injuriâ & præjudicio innocentum, cessare debet actio defensiva, ne degeneret in punitorem pro præteritis delictis, quæ pertinet ad solum superiorem.

QUESTIO VI.

An Infidelibus Competat Dominium in Fideles, Eo ve privari possint?

CERTUM in primis est, Infideles esse capaces domini, tam despotici, quale habet dominus in mancipium, quam politici (quod vocari solet potestas jurisdictionis) quale habet Princeps in subditos. Certum præterea est jure divino Infideles neutro dominio privari per hoc, quod eorum servi aut subditi sint vel fiant Christiani. Unde Imperatoribus & Principibus Ethnicis Christiani non minus, quam ceteri fuerunt subditi. Et ipse Christus fidelibus Judæis *Matth. 22* respondit, reddenda Cæsari, quæ Cæsaris sunt. Eandem subjunctionem commendat *Petrus 1. Epist. cap. 2.* Et *Paulus ad Rom. 13.* obligationem hujusmodi subjectionis ad potestates sublimiores, tunc infideles, exaggerat. Nec alicubi reperitur jus divinum, quo Infideles hujusmodi jurisdictione aut dominio priventur. Oppositum etiam non expedivisset bono fidei.

62. Infideles sunt capaces domini.

Quo non privantur conversione subditorum.

Immo juxta communem sententiam (etsi quidam referantur in contrarium) non potest Ecclesia Principes infideles, non baptizatos scilicet, potestate jurisdictionis privare; cum nullibi hæc potestas reperitur concessa, & aliunde hi Principes non subditi Ecclesiæ. Unde fideles tenentur hujusmodi Principibus obedire, non solum ratione scandali, seu (ut *1. ad Timoth. 6.* dicitur) ne nomen Domini blasphemetur, sed etiam per se, propter communem obligationem, adeoque propter consentiam, ut dicitur *ad Rom. 13.* Nec in hoc est aliqua indecentia, si neque in eo, quod servus fidelis & probus servat Domino dyfcordia, sed potius subiectio ista congruit humilitati Christianæ. Dum autem *Apostolus 1. ad Cor. 6.* reprehendit fideles litem intentantes aliis fidelibus, pud infideles Magistratus, non negat, quin hi sint legitimi judices, sed reprehendit, quod fideles non componerent sua negotia cum pace per arbitros Christianos sine lite seu judicio, non carente periculo peccatorum, præsertim accedente periculo scandali, quod ex eorum discordia natum erat sequi apud infideles.

63. Immo nec privari possunt per Ecclesiam dominio jurisdictionis.

Adhuc posset dubitari, an Princeps infidelis possit privari dominio, quod habet in servos fideles, idque per se ob bonum & honorem fidei, adeoque secluso periculo perversionis. Affirmat *D. Thomas 2. 2. q. 10. art. 10. Bannez, Lorca & alii.* Sed oppositum est tenendum cum *Navarro, Covarruvia, Suarez & aliis communiter.* Ratio est: quia hæc potestas non competit Ecclesiæ ex natura

64. Sed neque dominio proprietatis in servos.

tura rei: neque etiam ex concessione positiva Christi, quæ nusquam apparet; quin potius ex variis Scripturis colligitur contrarium, ut 1. ad Timoth. 6. Ad Ephes. 6. 1. Petri 2. Ideoque Concilium Gangrense relatum c. Si quis servum 17. q. 4. graviter reprehendit suadentem servo fugam prætextu religionis. Et planè eadem est ratio de dominio jurisdictionis (de quo antè egimus) ac de dominio proprietatis, ideoq; videtur D. Thomas de utroque pariformiter loqui: unde sicut Ecclesia nequit isto, sic neque hoc infideles per se loquendo privare.

65.
Nisi per accidens & quando.

Nihilominus si Infideles sint mancipii ob fidem molesti, eorū minis vel perluasione importunā ad infidelitatem aut peccata pertrahere tentent, possunt mancipia ratione injuriæ & periculi animæ se ab eorum dominio eximere, possentque Ecclesia fugā præcipere, & per se aut alios eorundem defensionem procurare. Similiter existente proximo & morali periculo perversionis, nec suppetente aliā securitatis viā, possent ipsi fideles se subtrahere à jurisdictione infidelium, viā defensionis & cautelæ contra damnum imminens. Idemque possent Ecclesia, cui commissa est potestas continendi sibi subditos in fide & bonis moribus, quæ solum est indirecta in infideles, quatenus scilicet est necessaria ad bonum fidelium. Nec debet expectari perversio, sed sufficiunt minæ aut importuna perluasio: cum tentatio hæc censetur gravis injuria, quam fidelis merito potest fugere, & à qua Ecclesia illum potest custodire.

66.
Infideles in terris Christianorum non possunt assumi ad publicam officinam.

Denique ex prohibitione Ecclesiæ non possunt infideles inter Christianos commorantes præfici publicis officiis, adeoque Princeps Christianus nequit eis in Christianos sibi subjectos conferre jurisdictionem. Id enim expressè inhibetur c. Cum sit nimis, de Judæis & Saracenis; idque ob dignitatem & honorem nostræ fidei, cui ignominiosum erat, assumi infideles velut aptiores, reliquis fidelibus postpositis. Similiter infidelis subiectus Christiano Principi privatur dominio servi, hoc ipso quo ad fidem convertitur, sive sit servus emptitias, sive vernaculus seu servus natus.

Privantur ibidem dominio servi hoc ipso, quo convertitur.

QUÆSTIO VII.

Quæ Communicatio cum Infidelibus sit licita Christianis?

67.
Quæ communicatio cum Infidelibus inhibita jure divino naturali.

CERTUM in primis est, & ex antedictis de Confectione fidei satis constat, jure divino naturali illicitam esse communicationem cum infidelibus in sacris, sive in eorum ritibus & falso cultu. Idemque est de quavis communicatione, etiam politica, ex qua merito timeatur periculum morale subversionis, aut grave scandalum:

cum quilibet teneatur salutem suam consulere, & scandalum evitare. Quod periculum ex diuturniori ac frequentiori familiaritate, cum Judæis præsertim, & obstinatis hæreticis, odio erga fidem Catholicam plenis, timendū, maxime si Catholici simpliciores sint. Unde plerumque ex natura rei illicita sunt cum illis connubia. Cui accedit, quantum ad non baptizatos, præceptum Ecclesiasticum invalidans, quoad hæreticos inhibens hujusmodi connubia, juxta ea quæ traduntur in materia de Impedimentis Matrimonii. Præterea si sint hæretici denuntiati seu neminatim excommunicati, vitanda est communicatio juxta dicta in 2. Parte in materia de Censuris. Jure Ecclesiastico etiam inhibetur juxta Suarez, Coninck & alios, ne infidelis non baptizatus admittatur ad sacrificium missæ, sed tantum ad orationes privatas, Conciones & Missam Catechumenorum, c. Episcopus nullam de Consecrat. d. 1. Qui tamē postea admitti, si inde speraretur fructus, v. g. conversio ipsius aut alterius, ut Coninck advertit. Immo quia communiter fructus speratur, credo (inquit Lugo disp. 22. num. 106.) sæpè Ecclesiæ ministros connivere, nec expellere infideles quando turmis fidelium sese immisceant, ut res nostras sacras observent.

An admittendi ad eorum officia cum fidelibus.

An admittendi ad sacros ritus.

Jure Ecclesiastico specialiter interdicta est aliquibus casibus communicatio cum Judæis c. Judæi, c. Ad hæc, & c. Fin. de Judæis. Primò inhibetur familiaritas cum eis, non quæcumque, sed (ultra præmissam, quæ scandalum aut periculum morale perversionis generat, & jure naturæ inhibetur, & communicationem cum illis in præfectura inter Christianos statuendis, de qua, quæst. prac.) quæ continet Christiani servititem, aut stabilem in famulatu, in domo scilicet Judæorum, subjectionem. Id enim solum colligitur ex c. Ad hæc, & c. Fin. Unde non prohibetur, Judæum haberi à Christiano in servum aut famulum, aut etiam Christianum locare operas Judæo, ejusque mercenarium aut colonum esse.

68.
Interdictum ab Ecclesia Christianis, ne se subiciant servituti aut famulatu Judæorum.

Secundò Christianis inhibitur est ad vocare aut admittere Medicos Judæos vel alios infideles, Paganos scilicet aut Saracenos; ut patet ex Constitut. 68. Gregorii XIII. dicis. Alia pia mem. Quamvis excuset gravis necessitas ab observantia hujus, uti ceterorum Ecclesiæ præceptorum.

Aut illos, aliosve infideles admittendo in moribus.

Idem antea quoad Judæos prohibitum erat c. Nullus 28. q. 1. ubi in substantia generaliter statuitur, ne quis Judæorum alyma, ritu scilicet Judaico, comedat, vel ullam cum eis familiaritatem, scilicet periculosa aut scandalosa ineat, vel medicinas ab eis suscipiat, vel unquam eis in balneis lavetur. Sed Canon iste verbotenus ex Synodo Quinisexta seu Trullana (quæ illegitimum fuit Conciliabulum) delumptus est: Estque ibidem ordine undecimus. Quamvis sine hac animadversione simpliciter inter prohibitos va-

69.
Expenduntur in prohibita c. Nullus 28. q. 1.